Sisäministeriö LAUSUNTO SM2017-00122

RVL Simola Mikko(SM) 28.03.2017

Viite
U 21/2017 vp, COM(2016) 883 FINAL, COM(2016) 882 FINAL, COM(2016) 881 FINAL

Asia
OSA; Perustuslakivaliokunnan kuuleminen 29.3.2017 klo 09:30; asia Schengenin tietojärjestelmän (SIS) muuttaminen (U 21/2017 vp)

Sisäministeriön rajavartio-osasto lausuu komission ehdotuksesta Schengenin tietojärjestelmän muuttamiseksi seuraavaa:

Rajavartio-osasto kannattaa Schengenin tietojärjestelmän ja sen käytön edelleen kehittämistä EU:n sisäisen turvallisuuden parantamiseksi, rajatarkastusten tehostamiseksi sekä palautuspäätösten toimeenpanon varmistamisen tukemiseksi. Rajavartio-osasto keskittyy tässä lausunnossa erityisesti SIS:n käytöstä rajatarkastuksissa annettuun asetusehdotukseen sekä Rajavartiolaitoksen toiminnan kannalta olennaisiin asioihin SIS:n käytöstä poliisiyhteistyössä ja SIS:n käytöstä EU:n alueella laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi annettuun asetukseen.

Komissio ehdottaa, että kaikkien jäsenvaltioiden tulisi ottaa käyttöön kansallinen kopio, joka sisältää Schengenin keskustietojärjestelmän SIS-tietokannan tiedot kokonaan tai osittain. Suomella ei ole SIS-tietokannan tiedot kokonaan tai osittain sisältävää kansallista kopiota. Rajavartio-osasto toteaa, että eu-LISA:n (laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava eurooppalainen virasto) ylläpitämään keskusjärjestelmäratkaisuun perustuva käytäntö on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi operatiivisessa toiminnassa.

Kansallisen tietokannan käyttöönotto komission esittämällä tavalla aiheuttaisi alustavan arvion mukaan Suomelle noin neljän miljoonan euron kustannukset. Vaikka SIS-tietokannan kansallisen kopion osittainen rahoittaminen mahdollistettaisiin sisäisen turvallisuuden rahastosta, olisivat kyseiset rahat pois muista joka tapauksessa toimeenpantavista hankkeista rajaturvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi. Lisäksi kansallisten kopioiden lukumäärän kasvattaminen SIS-tietokannasta saattaisi lisätä tietoturvariskejä. Rajavartio-osasto korostaa, että on tärkeää varmistua järjestelmään talletettavien henkilötietojen suojaamisesta väärinkäytön vaaroilta sekä tietojen laittomalta saannilta ja käytöltä.

Rajavartio-osasto katsoo, että toisiinsa liittyvissä EU-järjestelmissä komission tavoittelemaa tietojen yhtenäistä säilytysaikaa voidaan pitää hyvänä viranomaisten toiminnan selkeyden kannalta. SIS:iin tallennettujen tietojen osalta kyseessä ovat henkilötiedot, ml. biometriset tiedot. Säilytysaikojen merkittävän pidentämisen tarpeellisuutta tulee arvioida erikseen osana neuvotteluissa saavutettavaa kokonaisratkaisua. Muita järjestelmiä, kuten rajanylitystietojärjestelmä (EES, Entry Exit System) ja matkustajatietojärjestelmä (ETIAS, European Travel Information and Authorisation System), koskevien neuvottelujen tulokset säilytysajasta tulee huomioida.

Komission asetusehdotuksissa lisätään biometristen tietojen käyttömahdollisuutta. Sormenjälkien tallentamismahdollisuus säilyy. Rajatarkastusten kannalta olennaisinta on kasvokuvan lisääminen. Neuvottelujen aikana tulisi varmistaa, että kasvokuvan käyttäminen henkilön identifioimiseen mahdollistetaan myös muilla kuin automaattisia rajatarkastuslaitteistoja sisältävillä rajanylityspaikoilla. Näin voitaisiin tehostaa SIS:n käyttöä rajatarkastuksissa sekä hyödynnettäisiin

synergiamahdollisuuksia arviolta vuonna 2020 käyttöön otettavan Euroopan unionin rajanylitystietojärjestelmä EES:n kanssa.

Rajavartio-osasto tukee SIS:n käytön tehostamista palautusten toimeenpanon seurannassa. SIS-palautusasetuksessa esitetty poikkeus tietojen luovuttamiseen kolmansille maille on perusteltu. Tiedot SIS-järjestelmään toimittaneen jäsenvaltion luvalla voitaisiin antaa tietoja kolmannelle maalle silloin, kun on kyse laittomasti maassa olevan palautettavan kolmannen maan kansalaisen tunnistamisesta henkilöllisyys- tai matkustusasiakirjan myöntämistä varten. Tietojen luovuttaminen SIS:stä kolmansille maille olisi rajattu vain välttämättömään tietoon henkilöiden tunnistamiseksi palautuksen mahdollistavan asiakirjan myöntämistä varten. SIS-palautusasetuksen tavoitteena on vahvistaa EU:n toimia yhtenäisen ja kestävän maahanmuuttopolitiikan luomisessa. Yksi olennainen osa tätä on niiden maahantulijoiden, joilla ei ole oikeutta oleskella EU:n alueella, tehokas palauttaminen kotimaihinsa.

EU:n sisäisen turvallisuuden ja Euroopan raja- ja merivartiovirasto Frontexin koordinoimien operaatioiden lisäarvon varmistamiseksi on tärkeää, että Euroopan raja- ja merivartijaryhmien jäsenet saavat pääsyoikeuden tiettyihin SIS:n tietoihin.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi